

FINAS-akkreditointipalvelun luottamuksellisen toiminnan periaatteet

FINAS - akkreditointipalvelu

Helsinki 2019

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle	3
Periaatteet	4
Yleistä	4
Periaate I	4
Periaate II	4
Periaate III.....	5
Periaate IV.....	5
Periaate V	6
Voimaantulo	7

Johdanto

Tässä tiedotteessa esitetään FINAS-akkreditointipalvelun (myöhemmin FINAS) luottamuksellisen toiminnan periaatteet. FINAS huomioi toiminnassaan (EU) 2016/679 tietosuoja-asetuksen (GDPR). Lisäksi FINASin toiminnassa ja toimintaohjeissa on otettu huomioon Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin tietoturvapoliittika, tietoturvaohjeet ja etätyöohjeet sekä Valtionvarainministeriön VAHTI-ohjeistus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa annetun asetuksen (681/2010) toimeenpanosta. Tietoaineistolla tarkoitetaan tässä yhteydessä sähköisillä, paperisilla ja muilla tietovälineillä olevia asiakirjoja ja tietoja.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008 säädettiin akkreditoinnista ensimmäistä kertaa yhteisön tasolla. Edellä mainitun asetuksen 8.1 artiklan 4 alakohdassa käytännössä toistetaan standardissa ISO/IEC 17011 mainittu periaate siitä, että kansallisella akkreditointielimellä on oltava asianmukaiset järjestelyt saamiensa tietojen luottamuksellisuuden turvaamiseen.

FINASin toiminta rinnastetaan viranomaistoimintaan ja FINASin antamat päätökset ovat hallintopäätöksiä. FINASin tulee toiminnassaan noudattaa hallintolakia (434/2003 ja sen muutokset), jossa muun muassa säädetään, että päätökset on perusteltava. FINASin arviointitoimintaan sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999 ja sen muutokset). Lähtökohtana on, että viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, kuten esimerkiksi FINASiin tulleet hakemukset sekä akkreditointipäätökset ja sen liitteet.

Vaatumustenmukaisuuden arvioinnissa todennetaan toiminnan pätevyyttä ja luotettavuutta sekä toimivuutta ja tuodaan esiin arviointikohteen vahvuuksia ja heikkouksia. Arviointi kattaa mm. erilaisten mittauslaitteiden tarkkuuden ja toimintavarmuuden, henkilöstön ammattitaidon käytännön työssä, työskentelytavat, vakiintuneet käytännöt ja laadunvarmistuksen yksityiskohtaiset tulokset. Tällaiset yksityiskohtaiset tiedot ovat sen kaltaisia, jotka voivat olla julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 ja 20 kohtien perusteella salassa pidettäviä liike- ja ammattisalaisuuksia. Lisäksi tulevat sovellettaviksi tietosuojalainsäädännön edellyttämät henkilötietojen suojaamiseksi tarkoitetut säännökset. Tarkempi määritelmä tietosuojalainsäädännölle on: EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679), tietosuojalaki (1050/2018) ja muu soveltuva tietosuojalainsäädäntö sekä tietosuojaviranomaisten sitovat määräykset. Luottamuksellisina pidettäviä tietoja on FINASin akkreditointiin ja arviointiin liittyvissä arviointiselosteissa ja arviointilausunnoissa. Nämä asiakirjat eivät ole kaikilta osin julkisia.

Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

FINAS voi antaa salassa pidettäviä tietoja toiselle viranomaiselle, jos asiakirjaa pyytävällä viranomaisella on laissa säädetty oikeus saada tällaisia tietoja tai jos arvioinnin kohde on antanut suostumuksensa tietojen luovuttamiseen. Tämä koskee myös henkilötietoja.

Periaatteet

Yleistä

FINAS on eurooppalaisessa ja kansainvälisessä akkreditointielinten välisessä yhteistyössä sitoutunut yhdenmukaisiin menettelyihin ja periaatteisiin. Kansainvälisten veloitteiden taustalla on se, että akkreditointi ja siihen liittyvät arvioinnit perustuvat luottamuksellisuuteen (EU-asetus 765/2008 8 artiklan 1 kohdan 4 alakohta ja standardi SFS-EN ISO/IEC 17011:2017, kohta 8.1).

Periaate I

Akkreditointipäätökset ja niiden liitteet ovat julkisia.

Asiakkaalta arviointia varten ja arviointiprosessin aikana saadut dokumentit ja tiedot sekä arvioinnista laaditut arviointiselosteet ovat luottamuksellisia.

Akkreditoinnissa on ensiarvoisen tärkeää, että FINAS saa mahdollisimman kattavasti ja avoimesti tietoja pätevyyden arvioimiseksi akkreditoinnin edellytyksien täyttymiseksi. FINAS täyttää eurooppalaiset ja kansainväliset veloitteensa, kun se turvaa akkreditointipäätöksiin liittyvät arviointiselosteet luottamuksellisina. FINAS käsittelee jokaisen tietopyynnön yksittäistapauksittain erikseen. Jos FINAS olisi velvollinen antamaan arviointiselosteet aina sellaisenaan niitä pyytävälle, vaarana olisi, että arvioinnin kohteet eivät luovuttaisi avoimesti tietojaan. Tällöin FINAS ei saisi riittävästi tietoja arviointinsa pohjaksi, mikä mitätöisi koko akkreditointijärjestelmän tarkoituksen.

Päätöksessä mainitaan ne menettelytavat (standardit), joita FINAS on käyttänyt arvioinnissa, ja kriteerit, jotka arvioinnin kohteen katsotaan täyttävän. Päätös perustellaan kokoavassa katsauksessa. Kokoava katsaus on yhteenveto tehdyistä arvioinneista. Kokoava katsaus sisältää arviointien julkisiksi katsottavat osiot:

- organisaation perustiedot, kuten yleinen luonnehdinta organisaatiosta ja sen toimivuudesta arviointiperusteet huomioiden.
- yleisellä tasolla oleva luonnehdinta henkilöstön pätevyydestä ja osaamistasosta.
- yleisluonteinen kuvaus johtamisjärjestelmästä, toiminnan organisoinnista, toimivuudesta ja menettelyistä.
- toiminnan arvioinnista tuodaan esiin keskeiset seikat, joiden perusteella arviointivaatimukset täyttyvät tai jäävät täyttymättä.

Periaate II

Asiakkaiden on voitava luottaa siihen, että FINASin henkilökunta ja arviointeihin osallistuvat henkilöt käsittelevät asiakkaiden toimintaan liittyviä luottamuksellisia tietoja siten, että luottamuksellisuus ei vaarannu.

Kaikki FINASin arviointeihin osallistuvat ulkopuoliset henkilöt allekirjoittavat vaitiolositoumuksen. Vaitiolovelvollisuus koskee kirjallista tietoa, mutta myös tallentamatonta tietoa (suullisesti saatu, arvioinnissa nähtyä). Vaitiolovelvollisuus jatkuu palvelussuhteen tai tehtävän päättymisen jälkeenkin niin kauan kuin tieto on salassa pidettävä. Asiakkaan tietoja ei luovuteta arviointiin osallistuvalla ulkopuoliselle ennen kuin tämä on allekirjoittanut vaitiolositoumuksen ja asiakas on suostunut siihen, että kyseinen ulkopuolinen henkilö osallistuu arviointiin.

Luottamuksellinen tietojen käsittely varmistetaan FINASissa esimerkiksi sillä, että luottamuksellista tietoa ei ole ulkopuolisten henkilöiden saatavilla, mm. tietokoneen lukitus, salasanasuojaus, emolevyn kryptaus. Tietokonetta tai matkapuhelinta ei jätetä ilman valvontaa, sähköisten tallennusvälineiden, paperitulosteiden ym. asianmukaisesta säilyttämisestä huolehditaan. Luottamuksellisuuden säilyminen otetaan huomioon keskusteltaessa muiden kanssa puhelimesta tai muutoin, esimerkiksi julkisella paikalla. Yllä mainitut asiakohdat koskevat myös arviointiin osallistuvia henkilöitä.

FINASin henkilökunta on saanut koulutusta henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä ja henkilötietojen käsittelystä kerrotaan tarkemmin tietosuojaselosteissa (tukes.fi/tietosuoja). FINASissa tietoja käsitellään erilaisissa tietojärjestelmissä. Järjestelmätoimittajien kanssa on tehty tietojenkäsittelysopimukset ja salassapitositoumukset eli toimittajat ovat sitoutuneet noudattamaan mm. tietosuojasäädöksiä.

Periaate III

Kun arviointeihin liittyvä tietoaineisto on luovutettu vastaanottajalle ja se on siirtynyt tietosisältöineen vastaanottajan hallintaan, sen mukana siirtyvät myös käsittely- ja käyttöoikeudet sekä -velvollisuudet.

Toimittamisen luottamuksellisuus on lähettäjän vastuulla.

Asiakkaan toimittaessa FINASille aineistoa, sen käsittely on siis FINASin vastuulla vasta sitten, kun FINAS on sen vastaanottanut.

Vastaavasti FINASin toimittaessa aineistoa, esimerkiksi tekniselle arvioijalle, on aineisto teknisen arvioijan vastuullaan vasta sitten, kun hän on sen vastaanottanut.

Periaate IV

Luottamuksellisen aineiston siirto.

Tietoaineisto sähköisessä muodossa:

Sähköisessä muodossa olevan luottamuksellisen tietoaineiston siirtoon käytetään suojattua yhteyttä (FINASin ekstranet) tai tietoaineisto lähetetään suojattuna sähköpostitse. Tämä liittyy ensisijaisesti FINASin ja asiakkaan sekä FINASin ja arvioijien välillä kulkevaan luottamukselliseen aineistoon, esim. asiakkaan arvioinnin pohjaksi antama aineisto, arvioijien selosteet yms. arviointiin liittyvä luottamuksellinen materiaali.

Asiakkaat saavat halutessaan lähettää tietoa suojaamattomana, sillä lähetys on asiakkaan vastuulla (periaate III) ja asiakas vastaa siitä, miten luottamukselliseksi toimitettava materiaali on luokiteltu. FINASin tulee asiakkaan käytännöistä huolimatta huolehtia aineiston luottamuksellisuuden varmistamisesta aineistoa eteenpäin toimitettaessa. FINASin vastuulla on tiedottaa asianosaisille luottamukselliseen tietoaineiston siirtoon ja suojaukseen liittyvistä käytännöistä.

Tietoaineisto paperimuodossa tai muistitikulla tms.:

Paperimuodossa tai muistitikulla tms. olevan luottamuksellisen tietoaineiston siirtoon käytetään postilähetystä. FINAS toimittaa postilähetysten kirjatulla kirjeellä tai kuriirin välityksellä. Myös asiakkaan olisi hyvä toimia näin. Jos suojattavaa tietoa toimitetaan ulkoisella medialla (muistitikulla, ulkoisella kovalevyllä tms.), tämä tulee aina kryptata (suorittaa tekninen salaus tiedolle, jonka saa avattua ainoastaan salasanalla). Jos tieto ei ole salaista, pitäisi ulkoinen muistimedia kuitenkin salata, koska näin varmistetaan, ettei ulkoiseen mediaan voida toimituksen yhteydessä istuttaa haitallisia ohjelmia tai vakoiluohjelmia.

Periaate V

Luottamuksellisten tietojen hävittäminen.

FINAS-akkreditointipalvelu noudattaa akkreditointiprosessiin liittyvien asiakirjojen arkistoinnissa arkistointisääntöä. Tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti julkiset asiakirjat sekä arviointiprosessissa tuotetut selosteet arkistoidaan. Muu arviointiprosessiin liittyvä aineisto joko tuhoetaan arviointiprosessin päätyttyä (esimerkiksi ennen arviointikäyntiä pyydetty arviointimateriaali) tai säilytetään seuraavan akkreditointikauden loppuun (esimerkiksi FINASille toimitetut tehtyjen poikkeamien korjaavat toimenpiteet) tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti. Myös arvioijaryhmän ulkopuolisten henkilöiden tulee tuhota saamansa aineisto. Tuhoaminen on tehtävä niin, että luottamuksellisuus ei vaarannu. Varmin tapa tuhota sähköisessä muodossa oleva tietoaineisto on esimerkiksi tuhota muistitikku fyysisesti. Luottamuksellisia tapoja tuhota paperinen aineisto on esimerkiksi toimittaa aineisto tietosuoja-astiaan, silputa silppurilla tai polttaa.

Voimaantulo

Tämä tiedote tulee voimaan 13.5.2019 ja se on voimassa toistaiseksi.

Tällä tiedotteella kumotaan 18.5.2015 annettu FINAS-akkreditointipalvelun TP11.

Johtaja   Risto Suominen

Pääarvioija   Annika Wickström